

Inspreken bij het inhoudelijk deel op de punten **Programmakader Nationaal Programma Groningen (NPG) (B1)** en **Voortgang gaswinningsdossier oktober 2019 (B1a)**

Programmakader Nationaal Programma Groningen

Geachte raadsleden

Kaders stellen

U bent medeverantwoordelijk voor de bestedingen van 1,15 miljard die het Rijk aan Groningen teruggeeft aan eerder onttrokken gas-geld. U bent medeverantwoordelijk voor de kaders voor het uitgeven van deze NPG gelden. Op basis van dat kader zullen de colleges van B&W lokale concept programmaplannen opstellen.

Ambities

Er wordt gesproken over ambities in het NPG. Ambities op het gebied van de Economie, Werken en Leren, Leefbaarheid en Natuur& Klimaat. Groei is daar het adagium. En daarbij is en passant al vastgesteld dat Groningen de energieprovincie blijft van Nederland.

Zo gaan we het doen

In het korte voorwoord van het document *Programmakader* van de NPG wordt aangegeven dat het NPG geslaagd is wanneer de Groningers weer vertrouwen hebben in de toekomst. En volgens dit NPG zal perspectief alleen ontstaan wanneer we er samen – inwoners, bedrijven, overheden en andere organisaties - de schouders er onder zetten... En meer van dit soort platituden. Om vervolgens te zeggen: 'Zo gaan we de toekomst van Groningen handen en voeten geven'.

Perspectief

In de ogen van de GBB komt er pas weer perspectief wanneer de schades vlot en met coulance worden afgehandeld en de verstekingsoperatie echt, eerlijk en vlot verloopt. Maar bovenal; wanneer de gaswinning onder ons daadwerkelijk en geheel gestopt is, zodat de kans op bevingen en een zware beving steeds minder wordt. Pas dan ontstaat er ruimte en perspectief om écht goed na te denken over een toekomstvisie voor Groningen, Stad en Ommelanden, als geheel. Want die visie mist nu jammerlijk.

Stem burger

En in die overkoepelende toekomstvisie voor de lange termijn voor Groningen moeten de huidige bewoners van deze Provincie, die hier wellicht nog vele generaties zullen voortbrengen, een grote en zwaarwegende stem hebben.

Paradigma; de huidige werkelijkheid waarin wij geloven

De huidige economische orde, waarin de politiek en het bedrijfsleven ook gevangen zit – een systeem van groeien en geld verdienen (tegen zo laag mogelijke kosten) – belet de politiek en het bedrijfsleven dat zij ver de toekomst in willen kijken. Politiek en bedrijfsleven redeneren vanuit het heden en dan een klein eindje de toekomst in: vaak tot aan de volgende verkiezingen of - voor veel bedrijven nog - met de enige vraag of het op korte termijn geld oplevert – tegen zo weinig mogelijk kosten (uitgedrukt in geld) vanzelfsprekend. De huidige gewaardeerde werkelijkheid hangt maar één waarde werkelijk aan: namelijk geld.

Vooruitgang

Het lijkt erg moeilijk om ons voor te stellen dat andere waarden, zoals leefbaarheid, klimaat, sociale samenhang, biodiversiteit... of bijen - om maar eens wat te noemen – even belangrijk, of nóg belangrijk zijn dan geld. Of dat bij *kosten* niet alleen naar financiële componenten wordt gekeken, maar ook naar meer ongreepbare zaken als welbevinden, leefbaarheid, etc. Zolang we met onze vooruitgangsgedachte nog gevangen zitten in het geloof dat alleen méér en meer (economische) groei gelukkig maakt én dat wanneer het ergens misgaat 'de Techniek' ons wel zal redden, blijft het een aantrekkelijk geloof.

Geloven

Maar we zijn wereldwijd al bijna door onze natuurlijke hulpbronnen heen; het wordt steeds duidelijker dat het klimaat verandert. Met alle gevolgen van dien. En de biodiversiteit neemt met rasse schreden af. Met alle gevolgen van dien. En door onze levensstijl staan we steeds verder af van de natuur en... om het zo maar eens te zeggen: Moeder Aarde. Met alle gevolgen van dien. We eren onszelf en het geld en denken dat alles maakbaar is en... wederom, dat de Techniek ons zal redden. En omdat wij dát graag geloven (!) impliceert dit dat wij niet hoeven te veranderen. Een gedachte die ons gerust stelt.

Volks-vertegenwoordigers

Het zouden de bewoners moeten zijn die, bewust ook van bovenstaande zaken, de kaders aangeven; hun grootste waarden (dus meer dan één waarde!) met betrekking tot hún Groningen onder woorden brengen. Om vervolgens een visie te formuleren van deze 'gedroomde' toekomst. Los van korte commerciële belangen en door bestuurders geformuleerde ambities en focus. Het is aan de politiek (de vertegenwoordigers van het volk!) om deze waarden (de kaders) en de gedeelde en gedroomde visie vervolgens c.q. te bewaken en te verwezenlijken. Daarbij moet de politiek de moed hebben om, al terug redenerend vanuit deze gedroomde toekomst naar het heden, te bepalen wat nú nodig is om dáár - in die toekomst - terecht te komen.

Burger in het middelpunt

De politiek heeft dan ook de plicht om naar de burger te luisteren en haar in het middelpunt van de toekomst van Groningen te zetten. De GBB vindt het daarom ook uitermate wrang dat de Gemeente Groningen (onder anderen) eerder met de Shell om tafel zit dan feitelijk met de bewoners. Ik begrijp oud burgemeester Den Oudsten toen hij stelde dat Shell verplichtingen heeft aan Groningen en Noord Nederland. Shell heeft hier meer kapot gemaakt dan ons lief is. En ik begrijp Den Oudsten ook toen hij stelde dat Shell flink bij moet dragen in een mogelijk investeringsfonds, om onze economie een flinke boost te geven. En ik begrijp dit zeker vanuit de heersende kijk op de werkelijkheid, waarin economische groei en technische performance als redders worden gekenschetst. Maar wat Den Oudsten vergat is dat de Shell geen charitatieve of ideële instelling zal zijn die Groninger er 'boven op' helpt. Shell blijft gewoon een particulier bedrijf dat wetgeving en overheden probeert te overstijgen en blijft zoeken naar mogelijkheden om snel zo veel mogelijke winst te maken tegen – jawel - zo weinig mogelijke kosten. Het liefst met een (licht)groen imago natuurlijk...

Bevreemd

De GBB is nu bevreesd dat de NPG gelden niet adequaat worden ingezet. Politici hebben het graag over de 1,15 miljard euro als een 'startbedrag'. De GBB is er niet van overtuigd dat er na deze 'start' nog iets substantieels zal komen. We moeten dus goed omgaan met het geld wat we (terug)krijgen.

In de optiek van de GBB zouden de lokale ideeën die verwezenlijkt worden met NPG gelden afgestemd moeten zijn met de toekomstvisie op Groningen als geheel, waar ook de gedeelde en te behouden waarden naar de toekomst in staan vermeld. Het zou toch zuur zijn wanneer mooie lokale plannen of bewonersinitiatieven teniet worden gedaan door thematische plannen; wanneer een prachtig opgekapte dorpen en wijken worden bedreigd door bijvoorbeeld windmolen- of zonneparken, omdat een grote visie op Groningen als geheel niet (en wellicht met opzet niet?) is geformuleerd.

GBB 10 jaar

De GBB vierde het afgelopen weekend haar 10-jarig bestaan in besloten kring met een groot aantal actieve vrijwilligers. Daarbij blikte onze voorzitter Jelle van der Knoop terug op 10 jaar GBB. Dit verteld hebbende bleef hij met één grote vraag zitten. Deze luidde: 'Waarom is er kennelijk een burgerorganisatie (GBB) nodig om op te komen voor de belangen van gedupeerden en de Groningers in het algemeen, op dit brede gasdossier van schade tot en met compensatie? Waarom lukt dit niet met de gremia die gekozen zijn als volksvertegenwoordigers om die burger daadwerkelijk centraal te stellen. Op alle onderdelen van het dossier?

De GBB heeft de afgelopen jaren mee mogen maken dat politiek hiërarchisch is; van Rijk, naar Provincie, naar Gemeenten. En dat deze dwingende hiërarchie ook in de partijlijnen zit; van Rijk, naar Provincie naar Gemeenten. En dat de zetels aan de tafels van Wiebes, en daarvoor van Kamp, vooral werden bezet door de hoogste bestuurders uit gemeenten en van de Provincie. Bestuurders die niet direct verkozen worden door het volk, maar benoemd door de Kroon. De GBB heeft mee mogen maken dat partijbelangen zwaarder wegen dan regionale belangen en bewonersbelangen. De GBB zal niet kunnen bewijzen dat persoonlijke belangen ook een rol speelden en spelen. De GBB maakt mee dat het gehele gasdossier gepolitiseerd is. En dat er een soort Stockholm syndroom heerst ten opzichte van de partij die ons jaren in een nekklem hield.

Vinger aan de pols

Wij vragen u als raad om naar het grotere geheel te kijken en daar de denkkraft, de waarden en de toekomstvisie-op-langere-termijn van de bewoners bij als uitgangspunt te nemen. En neem daarbij in acht dat we – of we het nou leuk vinden of niet – heel veel grote uitdagingen tegemoet moeten treden. Niet uit de weg moeten gaan. Uitdagingen die korte termijn politiek en korte termijn winst ver overstijgen. Wij willen in de komende decennia leven in een optimaal leefbaar Groningen; om het maar eens met Ramses Shaffy te zeggen: om te kunnen zingen, vechten, huilen, bidden, lachen en te bewonderen. Raadsleden; acteer daarop! En houdt een hele stevige vinger aan de pols op de uitgave van de NPG gelden.

Voortgang Gaswinningsdossier

Het **Wetsontwerp Versterken** (op dit moment ter internetconsultatie) is te complex. Het bergt het grote gevaar van vertraging in zich. En hoewel de toepassing van de HRA methodiek niet meer verantwoord is, gaat men toch gewoon door. Omdat de HRA niet geschikt is als prioriteringsinstrument willen we dat

- 1) Alle woningen worden geïnspecteerd
- 2) Er meer ruimte komt voor 'opname op verzoek'.

Opkoopregeling; daarvan zegt Wiebes zegde in de Kamer toe dat er een brede opkoopregeling komt. Vervolgens komt er naar alle waarschijnlijkheid maar een beperkt budget.

Het advies van de **Commissie Waardedaling** ligt nu op tafel. De Groninger Bodem Beweging zal proberen om dit nog te verbeteren. Met name voor mensen met heel veel schade. Deze krijgen volgens de geadviseerde regeling veel te weinig.

De GBB is nu bezig bij de **TCMG** gedaan te krijgen dat bepaalde oude schades die bij de NAM zijn ingebracht, toch nog door de TCMG kunnen worden beoordeeld. Wij zijn positief over een mogelijke opvolging van ons advies door het TCMG.